

‘Adviseur weet te weinig van weidebouw’

Grasland is weinig productief in vergelijking met bouwland. Frans Aarts, wetenschapper bij Plant Research International, zoekt een deel van de oorzaak bij de voeradviseur. “De huidige generatie voeradviseurs weet te weinig van weidebouw”, meent de wetenschapper. Hij deed zijn uitspraken tijdens de themamiddag ‘P-bemestingsadvies’ van de Commissie Bemesting Grasland en Voedergewassen.

In de afgelopen 50 jaar is de productiviteit van grasland slechts 25 tot 40 procent toegenomen. Voor tarwe en bieten wordt sinds die tijd boven de 100 procent meer van een hectare gehaald. Volgens Aarts laten veehouders al gauw 1 tot 3 ton drogestof per hectare liggen. Dat is veel als je uitgaat van een gemiddelde grasproductie van 10 ton per hectare.

Volgens Aarts zal een goede begeleiding van de veehouder bij de grasteelt zorgen voor een optimale bemesting binnen de mestnormen en een verhoging van de productiviteit van het grasland. “Maar waar zijn de adviseurs gebleven die over dit onderwerp kunnen meepraten?”, vraagt Aarts zich af.

Voer was goedkoop, er was lange tijd geen noodzaak om de grasproductie te verhogen, zo luidt

de verklaring van enkele toehoorders in de zaal. Ook zouden sommige boeren niet precies weten hoe groot hun percelen zijn. Hoe kun je dan nauwkeurig bemesten?

Gebrek aan ruwvoerkennis

Met de stijgende voerprijzen en de strengere bemestingsnormen, neemt het belang van een grondige kennis van de weide- en voederbouw rap toe, aldus Aarts. Volgens de wetenschapper legt boerenorganisatie LTO te veel nadruk op ‘het voerspoor’ met haar BEX, BEN en BEP. “Dat gaat ten koste van de weide- en voederbouw.” Wiebren van Stralen, beleidsmedewerker bemesting bij LTO, erkent dat de ruwvoerkennis bij menig veehouder tekortschiet. “Maar ‘het voerspoor’ had voor ons prioriteit. Hier konden we de snelste en kortste klap maken bij het terugdringen van het P-overschot.”

Aarts vindt het niet acceptabel dat de verschillen tussen boeren op het gebied van graslandopbrengsten momenteel erg groot zijn. Dit betekent dat de verschillen in managementvaardigheden groot zijn. “Bij professionals mag je niet accepteren dat een groep onder de maat presteert. Zo’n opstelling accepteren we immers ook niet van onze timmerlui.”

Zoektocht naar nieuwe antibiotica

Door toenemende resistentie tegen antibiotica stijgt het aantal ziekenhuisopnames met infecties, zoals methicilline-resistente *Staphylococcus aureus* (MRSA) en multiresistente tuberculose explosief. Een bijkomend probleem is dat de ontdekking van nieuwe antibiotica zich juist in een dalende trend bevindt.

Van de huidige antibiotica wordt ongeveer 70 procent geproduceerd door bacteriën die actinomyceten worden genoemd. Bekende voorbeelden zijn onder meer erythromycine (voor behandeling van luchtweginfecties), vancomycine (lange tijd beschouwd als laatste redmiddel tegen MRSA), tetracycline (bestrijding van meerdere bacteriële infecties) en streptomycine (effectief tegen tuberculose). Vanwege het snel toenemende probleem van multiresistente ziekteverwekkers, is er grote behoefte aan nieuwe antibiotica en dus ook aan hun producenten: de actinomyceten. Om nieuwe antibiotica te vinden wordt in grondmonsters naar nieuwe actinomyceten gezocht. Uit een theelepeltje tuinaarde kunnen al honderden antibioticumproducerende actinomyceten worden geïsoleerd. Echter, om een goede kans te hebben om juist nieuwe antibiotica te vinden, moeten we zoeken op verafgelegen, onontgonnen plaatsen zoals woestijnen, hooggebergten of oceanen. Daarnaast blijken veel actinomyceten zogenoemde 'slapende antibiotica' te hebben, wat wil zeggen dat ze deze wel kunnen maken, maar het niet altijd doen, vermoedelijk omdat ze daarvoor bijzondere groeiomstandigheden nodig hebben.

De afdeling Moleculaire Biotechnologie van de Universiteit Leiden is op zoek naar dit soort schakelmechanismen die de productie aan of juist uit kunnen zetten. Deze kennis passen de onderzoekers nu toe om de productie van slapende (en dus zeldzame) antibiotica aan te zetten. Deze antibiotica worden vervolgens getest samen met de vakgroep Medische Microbiologie van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam voor effectiviteit tegen multiresistente ziekteverwekkers.

Bron: Afdeling Moleculaire Biotechnologie Universiteit Leiden

www.klaverklimaat.nl

Op de nieuwe website van het Louis Bolk Instituut, www.klaverklimaat.nl, wordt de informatie over de teelt van gras-rode klavermengsels gebundeld. De website is gekoppeld aan het demoproject Klaver en Klimaat. Over de eerste opbrengsten waren de deelnemers razend enthousiast, vertelt Jan de Wit, projectleider bij het Louis Bolk Instituut. Hij constateert dat ondernemers die actief met gras-rode klaver aan de slag gaan, snel rendement zien. "In de huidige discussies over klimaatverandering en wat je daar als landbouwsector in kunt veranderen, moet je het effect van deze teelt niet onderschatten", vindt De Wit. "Bij een overstap van gras naar grasklaver bespaar je al snel een hoeveelheid fossiele energie per hectare vergelijkbaar met 137 liter diesel. Bovendien verlaagt het de emissie met 1,15 ton CO₂-equivalenten (vergelijkbaar met de uitstoot van 320 liter diesel). Ondernemers blijken gras-rode klaver eenvoudig te vinden zodra ze de 'spelregels' kennen over bijvoorbeeld het tijdstip van inzaaien en de manier van inkuilen.

Onderwijs wil met bedrijfsleven participeren in nieuw Expertise Centrum

Het hogere agrarische onderwijs wil met het bedrijfsleven samenwerken op het gebied van toegepast onderzoek, opleiding en kennisuitwisseling. Hiertoe wordt een Expertise Centrum voorbereid dat aan die samenwerking vorm moet geven. Geïnteresseerde bedrijven kunnen zich aanmelden.

Het op te richten Expertise Centrum moet een internationaal karakter krijgen. De dierhouderij is tenslotte een internationale aangelegenheid, zeker voor een exporterend land als Nederland. Hogere onderwijsinstellingen en het agrarische bedrijfsleven kunnen er terecht om de samenwerking met elkaar te zoeken op het gebied van het toegepast onderzoek, opleiding en kennisuitwisseling. Hans Hopster, lector bij Hogeschool Van Hall Larenstein, verwacht dat beide partijen veel aan elkaar kunnen hebben. Opleiding en arbeidsmarkt moeten goed op elkaar aansluiten. "Daarbij willen wij voor onze studenten een authentieke leeromgeving ontwikkelen waarin technologische en sociale innovatie het doel zijn en toepassingsgericht onderzoek en een leven lang leren als middelen worden ingezet." Het hoger onderwijs wil kwalitatief en kwantitatief goed geschoolde medewerkers afleveren, waar de bedrijven op zitten te wachten. En het bedrijfsleven kan via het Expertise Centrum de kennis en capaciteit binnenhalen waarover de opleidingsinstellingen beschikken. Denk aan kennis op het gebied van huisvesting, grondstoffenefficiëntie, omgevingsrisico's en de omgang met dieren. Ook kan via deze weg een beroep worden gedaan op buitenlandse kennis of kennis van gespecialiseerde instituten waarmee wordt samengewerkt.

Gezocht: deelnemers

Het Expertise Centrum omvat de samenwerking tussen de volgende domeinen: AgroDier, Greenport, Food en Biobased Economy, Duurzaam ondernemen en produceren en Duurzaam ontwikkelen en innoveren. De bedoeling is dat het Expertise Centrum een zelfstandige organisatie wordt die zich in de toekomst zelf financieel bedruipt. Dit betekent dat de gelden moeten komen uit de partijen die participeren in het centrum. Indien de plannen worden goedgekeurd, zal er in de eerste vier jaar co-financiering zijn van het ministerie van Economische Zaken.

Bedrijven en organisaties die interesse hebben in mogelijke samenwerkingsvormen binnen het Expertise Centrum of hun wensen en ideeën op dit terrein willen doorspreken, worden gevraagd contact op te nemen met Hans Hopster (AgroDier: hans.hopster@wur.nl), Annet Roodenburg (Food: A.Roodenburg@hasdb.nl) of Ernest van den Boezem (Duurzaam ondernemen en produceren: e.van.den.boezem@cahvilentum.nl).

Natuurlijke geboorte bij dikbillen

Door te selecteren op de inwendige bekkenhoogte is het mogelijk om dikbilkoeien te fokken die op een natuurlijke manier kunnen afkalven. Het meten van de inwendige bekkenmaten op praktijkbedrijven is haalbaar en een routinematige fokwaardenschatting is inmiddels operationeel bij CRV.

Dit is het resultaat van het onderzoeksproject Natuurlijke Luxe dat is uitgevoerd tussen 2006 en 2012 door Wageningen UR Livestock Research, geïnitieerd door de Federatie van Vleesveestamboeken.

Nauwe bekkens komen bij dikbilkoeien vaak voor, waardoor veel kalveren noodgedwongen via een keizersnede ter wereld komen. De inwendige bekkenhoogte blijkt erfelijk bepaald en duidelijk gerelateerd aan de kans op een natuurlijke geboorte van het kalf. Bij een inwendige bekkenhoogte vanaf 20,5 cm neemt de kans op een natuurlijke geboorte snel toe. Het selecteren van grote, lange dieren met een goede bespiering en ruim bekken biedt perspectief om via fokkerij de kwaliteit en het afkalfgemak van dikbilkoeien te verbeteren. Soms blijft ook bij een koe met een ruim bekken een keizersnede noodzakelijk, bijvoorbeeld als het kalf erg zwaar is. Voor geboortegewicht bestaat al een routinematige fokwaardenschatting. Fokwaarden van stieren voor geboortegewicht zijn algemeen beschikbaar. LTO, de Federatie van Vleesveestamboeken, het stamboek voor Verbeterd Roodbont en het Nederlandse stamboek voor Belgisch Witblauw onderzoeken op dit moment de mogelijkheden om een vervolg te geven aan het project.

Het rapport 'Naar een probleemloos afkalfende dikbilkoe' is te downloaden van <http://edepot.wur.nl/249672>.

DUURZAAM ONTWIKKELEN
FOOD

DUURZAAM PRODUCEREN EN CONSUMEREN

 Hogeschool
VAN HALL
LARENSTEIN

DIER

 has
hogeschool

 inholland
hogeschool

 CAH
Vilentum
Dronten
Almere

BIOBASED ECONOMY

Evalueren voor gevorderden?

De unieke mix van vele generaties ervaring in de stal en een hightech kennisinfrastructuur bepalen voor mij voor een groot deel het succes van de Nederlandse dierlijke productiesectoren. We zien dat deze combinatie ook in de nieuwe generatie veehouders vorm krijgt. Meer en meer jonge agrarische ondernemers hebben een hbo- of academische opleiding afgemaakt voordat zij vol overgave in het familiebedrijf stappen. Passie en ervaring gecombineerd met kennis. Ook de bedrijven in de periferie van het boerenerf barsten van de specialistische kennis en hebben een schat aan ervaring.

Zoals gezegd zit de kracht in de combinatie, echter er is een grote valkuil. Persoonlijke ervaringen worden regelmatig gepresenteerd alsof het feiten zijn. Op basis van deze 'adviezen' worden met grote regelmaat ingrijpende beslissingen genomen. Dit terwijl de bankencrisis ons toch geleerd heeft dat de ervaringen uit het verleden geen basis vormen voor een gezegende toekomst. Sterker nog, de schijnveiligheid van deze ervaringen zorgt ervoor dat er onbewust enorme risico's worden genomen. Hetzelfde hebben we zien gebeuren binnen de dierlijke productiesectoren. Grote risico's zijn genomen op basis van een onstuitbare drang om te groeien en een dunne argumentatie gebaseerd op ervaring. De resultaten zijn u bekend.

De meest aansprekende ervaringsfeiten worden pas waardevol als deze meetbaar zijn en vooral bij herhaling dezelfde resultaten geven. Daarom is het van groot belang om niet alleen vol te investeren en heldere keuzes te maken, maar ook om op regelmatige basis de ingezette veranderingen grondig te evalueren. Wat hebben de gemaakte keuzes het bedrijf uiteindelijk opgeleverd en komt dit overeen met de verwachting? Dat evalueren een kunst op zich is, blijkt wel uit de beperkte mate waarop dit in de praktijk gebeurt. De punten waarop geëvalueerd zal worden vaststellen voordat de verandering wordt doorgevoerd, is misschien wel net zo belangrijk als de verandering zelf.

Anders kunnen we net zo goed blind varen op de ervaringen van de buurman en is al die specialistische kennis ook overbodig.

Elzo Kannekens DVM
Boehringer Ingelheim

